

KRÁLOVNÁ  
ANGLICKEJ  
DETEKTÍVKY

# Agatha Christie

VRAŽDA  
NA FARE



Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.  
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2  
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk  
www.slovenskyspisovatel.sk  
Zodpovedná redaktorka Anna Blahová  
Tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

Z anglického originálu Agatha Christie: *The Murder at the Vicarage*  
preložila Katarína Jusková.

Na obálke a titulnom liste je použité oficiálne logo Agathy Christie.

*The Murder at the Vicarage* Copyright © 1930 Agatha Christie Limited.  
All rights reserved.

Translation entitled *Vražda na fare* © 2021 Agatha Christie Limited.  
All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, MARPLE and the Agatha Christie Signature  
are registered trademarks of Agatha Christie Limited  
in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Cover Design © Barbara Baloghová 2021  
Cover Photo © Neil Holden / Arcangel

ISBN 978-80-220-2368-9

*Venujem Rosalinde*

1

Neviem, kde by som mal svoje rozprávanie začať, no nakoniec som sa rozhodol, že začnem obedom, ktorý sa podával v jednu stredu na fare. Hoci rozhovor pri stole s mojím príbehom veľmi nesúvisí, predsa prišla reč na dva incidenty, ktoré mali určitý vplyv na ďalší vývoj udalostí.

Len čo som dokrájal varenú hovädzinu (mimochodom, tvrdú ako podošva) a usadil sa za stolom, poznamenal som v duchu protirečiacom môjmu kňazskému stavu, že keby niekto zavraždil plukovníka Protheroa, urobil by svetu obrovskú službu.

Môj synovec Dennis nemeškal s odpoveďou. „Pripomenú ti to, keď toho chlapa nájdú ležať v krvi. Mary bude svedčiť proti tebe medzi prvými, však, Mary? Nezabudne opísať, ako zlovestne si sa pritom oháňal porciovacím nožom.“

Mary, ktorá berie svoju službu na fare ako odrazový mostík k lepšiemu miestu a vyššiemu platu, iba sucho precedila: „Zelenina,“ a bojovne mu strčila pred nos puknutú misu.

„Bol veľmi nepríjemný?“ spýtala sa súcitne moja žena.

Neodpovedal som hneď, lebo Mary tresla misu so zeleninou na stôl, až sa celý zatriasol, a otrčila mi tanier s nevábne vyzerajúcimi rozmočenými ovocnými knedličkami. „Ďakujem, neprosím si,“ povedal som. Mary buchla tanierom o stôl a vypochoďovala z jedálne.

„Škoda, že som taká mizerná gazdiná,“ vzdychla s úprimnou ľútosťou moja žena.

Nevdojak som s ňou musel súhlasiť. Moja žena sa volá Griselda. Ťažko si predstaviť vhodnejšie meno pre farárovu manželku, ale to je všetko, čo z nej robí ideálnu pani farárku. Griselde celkom chýba trpezlivosť a pokora.

Odjakživa som zastával názor, že farári by sa nemali ženit. Dnes je pre mňa záhadou, prečo som po dvadsaťštyrihodinovej známosti naliehal na Griseldu, aby sa za mňa vydala. Manželstvo som vždy pokladal za nesmierne vážnu vec, ktorú si treba poriadne, starostlivo premyslieť, najmä pokiaľ ide o spoločné záujmy a záľuby.

Griselda je odo mňa mladšia skoro o dvadsať rokov. Je znepokojujúco príťažlivá a neberie nič vážne. Nevie si s ničím rady a spolužitie s ňou je veľmi namáhavé. Na spravovanie farnosti pozerá ako na vtip, ktorý ju má pobaviť. Robil som, čo bolo v mojich silách, aby som ju trochu okresal, ale márne. Iba ma to utvrdilo v presvedčení, že najlepšie riešenie pre kňaza je celibát. Neraz som to pred Griseldou spomenul, ale iba sa zasmiala.

„Miláčik,“ vzdychol som, „čo keby si sa aspoň pokúsila...“

„Snaha tu bola,“ odvetila Griselda, „ale zistila som, že to nemá význam. Nebude zo psa slanina. Zdá sa mi rozumnejšie nechať domácnosť na Mary a prižmúriť oči nad istým nepohodlím a nie najlepšou várrou.“

„A čo tvoj manžel, moja milá?“ namietol som vyčítavo a dodal, riadiac sa príkladom diabla účelovo citujúceho z Písma svätého: „... A žena dbá na svoju domácnosť.“

„Bud' rád, že ťa levy neroztrhajú na kusy,“ skočila mi do reči Griselda. „Alebo že nebudeš upálený na hranici. Sú aj dôležitejšie veci ako zlá strava, prach a zdochnuté osy. Ale povedz nám ešte niečo viac o plukovníkovi Protheroovi. V každom prípade boli prví kresťania šťastní, že nepoznali kurátorov.“

„Nafúkaný starý tyran,“ zamiešal sa Dennis. „Nečudo, že mu prvá žena zdupkala.“

„Nemohla urobiť nič rozumnejšie,“ pridala sa moja žena.

„Čo sú to za reči, Griselda,“ zahriakol som ju prísne.

„Miláčik,“ zapriadla, „povedz nám, čo sa vlastne stalo. Pán Hawes sa zasa stále klaňal a prežehnával?“

Hawes je náš nový kurátor. Slúži v našej farnosti iba čosi vyše troch týždňov. Je horlivým stúpencom High Church – odnože an-

glikánskej cirkvi, ktorá kladie prehnaný dôraz na význam obradov, liturgie, sviatostí – a horlivým zástancom piatkových pôstov. Plukovník Protheroe je zas tvrdohlavým odporcom akýchkoľvek rituálov a obradností.

„Tentoraz nie. O pánu Hawesovi sa zmienil len okrajovo. Celú nepríjemnosť spôsobila nešťastná librová bankovka pani Priceovej-Ridleyovej.“

Pani Priceová-Ridleyová je príčinnivou členkou mojej kongregácie. Na rannej omši, na ktorú prišla pri príležitosti výročia smrti svojho syna, hodila údajne do zvončeka librovú bankovku. Keď si potom na vylepenom ozname prispievateľov prečítala, koľko sa vyzbieralo, s hlbokou ľútosťou si všimla, že ako najvyšší príspevok uvádzajú desaťšilingovú bankovku. Postťažovala sa mi a ja som ju presviedčal, že sa musela pomýliť. „Nie sme už najmladší,“ poznamenal som taktne. „Všetci musíme platiť za pribúdajúce roky.“

Moje slová ju napodiv ešte väčšmi rozčúlili. Vyhlásila, že v tejto farnosti sa dejú veľmi čudné veci a prekvapuje ju, že ich odmietam brať na vedomie. Potom sa šla podľa všetkého vyponosovať plukovníkovi Protheroovi. Plukovník je známy tým, že rád robí okolo všetkého rozbroje. Nesklamala sa v ňom. Bohužiaľ, vyšlo to na stredu. V stredu predpoludním učím na cirkevnej škole. Vždy som z toho nervózny a celý deň nie som vo svojej koži.

„Nejako sa musí rozptýliť,“ usúdila nestranné moja žena. „Nikto ho neobskakuje, netituluje drahý pán farár, nevyšiva preňho tie príšerné papuče a neobdarúva ho na Vianoce ručne pletenými ponožkami do postele. Žena aj dcéra ho majú plné zuby. Asi sa rád aspoň v niečom cíti trochu dôležitý.“

„Zato ešte nemusí nikoho urážať!“ vybuchol som podráždene. „Zrejme si celkom neuvedomil dôsledky svojho správania. Chce skontrolovať všetky cirkevné účty pre prípad sprenevery – presne to slovo použil. Sprenevera! Hádám ma len nepodozrieva, že čachrujem s cirkevnými peniazmi?“

„Teba by podozrievali najmenej, drahý,“ povedala Griselda. „Práve preto je to skvelá príležitosť! Kiežby si mohol spreneveriť penia-

ze Spoločnosti pre šírenie evanjelia! Nenávidím misionárov, odjakživa som ich neznášala.“

Práve som ju chcel pokarhať za prostorekosť, keď Mary priniesla nedovarený ryžový puding. Nesmelo som protestoval, ale Griselda ma spacifikovala vyhlásením, že Japonci majú radšej polouvarenú ryžu, práve preto im tak dobre funguje mozog. „Ver mi, že ak budeš jesť takýto puding každý deň až do nedele, budeš mať geniálne kázne.“

„Bohuchovaj!“ zvolal som zúfalo a rýchlo som zmenil tému. „Protheroe sa zastaví zajtra večer a prejdeme spolu úcty. Dnes musím ešte dokončiť prejav pre Bratský spolok. Keď som zhŕňal dostupné informácie, *Správa* od kanonika Shirleyho ma tak upútala, že som nepokročil, ako som dúfal. Čo sa chystáš robiť poobede, Griselda?“

„Plniť si povinnosti pani farárky,“ odvetila moja žena. „Čaj a klebety o pol piatej.“

„Kto príde?“

Griselda odratúvala na prstoch so zbožnou grimasou na tvári: „Pani Priceová-Ridleyová, slečna Wetherbyová, slečna Hartnellová a tá príšerná slečna Marplová.“

„Ja mám slečnu Marplovú rád,“ namietol som. „Má ohromný zmysel pre humor.“

„Je to najväčšia klebetnica v dedine,“ povedala Griselda. „Vždy vie, kde sa čo šuchne, a vyvodí z toho tie najhoršie závery.“

Ako som už spomenul, Griselda je odo mňa oveľa mladšia. Človek s mojimi životnými skúsenosťami vie, že to najhoršie sa zvyčajne zakladá na pravde.

„So mnou na čaji nerátaj, Griselda,“ upozornil ju Dennis.

„Sviniar!“ precedila Griselda.

„Protheroovci ma zavolali na tenis.“

„Sviniar!“ precedila znovu Griselda.

Dennis sa rozumne pratal čím prv preč a my s Griseldou sme zamierili do mojej pracovne.

„Rada by som vedela, kto bude dnes na programe,“ zamyslela sa



Griselda a sadla si na môj písací stôl. „Asi doktor Stone a slečna Crámová, a možno aj pani Lestrángoová. Mimochodom, včera som jej volala a nebola doma. Áno, pani Lestrángoová určite. Je čudné, že sem len tak z ničoho nič prikvitne, usadí sa tu a skoro nevystrčí nos z domu... Ako v detektívnych románoch. ‚Kto bola tá tajomná krásavica s bledou tvárou? Akú mala minulosť? Nikto o nej nič nevedel, no sálalo z nej čosi zlovestné.‘ Ale doktor Haydock zrejme niečo bude vedieť.“

„Čítaš priveľa detektívok, Griselda,“ pokarhal som ju mierne.

„Ty mi budeš niečo hovoriť!“ odsekla. „Keď si si raz pripravoval kázeň, nevedela som nájsť *Škvŕnu na schodoch*. Nakoniec som sa ťa prišla opýtať, či si tú knihu náhodou niekde nevidel, a čo som tu našla?“

Mal som toľko slušnosti, že som sa začervenal. „Vzal som ju len tak. Náhodou ma upútala jedna veta a...“

„Dobre poznám to tvoje náhodou,“ zaškerila sa moja žena a s pátosom predniesla: „A potom sa prihodilo čosi veľmi nezvyčajné. Griselda vstala, zamierila k svojmu postaršiemu manželovi a vtisla mu na čelo oddaný bozk.“ Poslednú časť vety predviedla názorne.

„Je to až také nepochopiteľné?“ spýtal som sa.

„Samozrejme,“ odvetila. „Uvedomuješ si, Len, že som si mohla vziať ministra, baroneta, zazobaného majiteľa obchodnej firmy, troch dôstojníkov a jedného šarmantného povaľača, a vybrala som si teba? Nečudoval si sa tomu?“

„Vtedy áno,“ odvetil som. „Často som uvažoval, prečo si to urobila.“

Griselda sa zasmiala. „Pri tebe som najväčšmi cítila vlastnú moc,“ zamrmľala. „Tí druhí ma pokladali iba za úžasnú a radi by ma vlastnili, kým v tvojich očiach predstavujem všetko, čo najväčšmi neznášaš a s čím nesúhlasíš, a predsa si mi neodolal. Zahral si na strunu mojej márnomyseľnosti. Je oveľa vzrušujúcejšie byť tajným, príjemne vzrušujúcim hriechom ako pierkom na mužskom klobúku. Ty si pri mne celý nesvoj, vždy ťa niečím vykoľajím, a predsa ma zbožňuješ. Vďaka ma šialene zbožňuješ, drahý?“

„Prirodzene, mám ťa veľmi rád, miláčik.“

„Ach, Len, ľúbiš ma nadovšetko. Spomínaš si na ten deň, keď som sa zdržala na noc v meste a poslala som ti telegram, ktorý si nedostal, lebo sestra prednostky poštového úradu porodila dvojčatá a prednostka ti ho zabudla poslať? Ako si spanikoval, zburcoval celý Scotland Yard a ako si vystrájal?“

Človek nemá rád, keď mu pripomínajú isté veci. Naozaj som sa vtedy správal ako zmyslov zbavený. „Ak ti to neprekáža, drahá, idem dokončiť ten prejav,“ povedal som.

Griselda útrpne vzdychla, postrapatila mi vlasy, znovu mi ich uhladila a odvetila: „Ty si ma fakt nezaslúžiš. Začnem si s umelcom, uvidíš. Predstav si ten škandál vo farnosti.“

„O škandály tu ani teraz nie je núdza,“ namietol som krotko.

Griselda sa zasmiala, poslala mi vzdušný bozk a vyšla von sklenými terasovými dverami.

2

Griselda vie človeka naozaj vytočiť. Od obeda som sa zdvihol pevne odhodlaný pripraviť pôsobivý prejav pre Bratský spolok, no teraz vo mne hrali všetky nervy a myšlienky mi behali kdekade. Práve som sa začal upokojsť, keď sa dnu privliekla Lettice Protheroová.

Slovo privliekla som použil zámerne. V románoch, ktoré som čítal, mladí zvyčajne srší energiou – *joie de vivre*, obdivuhodnou vitalitou mladosti. Mladí ľudia, s ktorými prichádzam do styku ja, sa zväčša vlečú ani mátohy.

Lettice dnes popoludní pripomínala príznak väčšmi než kedykoľvek predtým. Je to pekné vysoké plavovlasé dievča, ale akoby do nej duša chodila len spávať. Vošla dnu sklenými dverami zo záhrady, roztržito si strhla z hlavy žltú baretku a zamrmlala si popod nos s akýmsi roztržitým údivom: „Ach, to ste vy?“

Z panského Starého sídla vedie chodník cez les až k farskej záhrade, takže skoro každý, kto prichádza odtiaľ, vojde brámkou do

záhrady a potom cez terasu do mojej pracovne. Málokto sa unúva obchádzať plot po ceste, aby sa dostal k prednému vchodu. Neprekvapilo ma, že to urobila aj Lettice, no jej slová ma trochu podráždili. Ak prídete na faru, je normálne, keď tam natrafíte na farára.

Lettice sa zvalila do jedného z mojich veľkých kresiel ako kôпка nešťastia a bezmyšlienkovito si pošklbávajúc vlasy, zízala do povaly. „Je tu Dennis?“ spýtala sa.

„Nevidel som ho od obeda. Myslel som, že hrá u vás tenis.“

„Ach,“ vzdychla Lettice. „Dúfam, že tam nešiel. Nikoho tam ne-nájde.“

„Vraj ste ho pozvali.“

„To je pravda, ale ešte v piatok, a dnes je už utorok.“

„Streda,“ opravil som ju.

„Doparoma!“ vzdychla Lettice. „Už po tretí raz som zabudla, že mám ísť s niekým na obed.“ Očividne ju to veľmi netrápilo. „A Griselda je doma?“

„Asi bude v záhradnom ateliéri – sedí Lawrenceovi Reddingovi.“

„U nás doma bol kvôli nemu strašný bengál,“ povedala Lettice. „Veď viete, otec... Je hrozný.“

„Prečo... čo sa stalo?“ spýtal som sa zvedavo.

„Lawrence ma mal maľovať a otec sa to dozvedel. Prečo by ma nemohol maľovať v plavkách? Keď sa v nich kúpem v mori, prečo by ma v nich nemohol maľovať?“ Lettice sa odmlčala a potom pokračovala: „Je skutočne absurdné zakazovať mladým mužom vstup do nášho domu! Ale nám s Lawrenceom môže byť ukradnutý. Môže ma maľovať u vás v ateliéri.“

„V žiadnom prípade, moja milá,“ odvetil som rázne. „Ak vám to otec nedovolil...“

„Panebože,“ zastonala Lettice. „Akí sú všetci protivní. Príšerné. Neuveriteľné. Keby som mala nejaké peniaze, odišla by som, ale takto nemám šancu. Keby mal otec aspoň toľko slušnosti, aby otrčil kopytá, všetko by sa vyriešilo.“

„Tak nesmieš rozprávať, Lettice.“

„Ak nechce, aby som tak rozprávala, nemal by byť taký držgroš.“

Nečudo, že mama od neho ušla. Roky som si myslela, že zomrela, predstavte si! Aký bol ten mladý muž, s ktorým ufrnkla? Bol sympatický?”

„Bolo to ešte predtým, ako sa sem váš otec prisťahoval.“

„Ktovie, čo je s mamou. Anne mu určite začne v blízkom čase zahýbať. Neznáša ma, je ku mne zdvorilá, ale najradšej by ma utopila v lyžičke vody. Starne a nemá z toho radosť. Ženy v jej veku sa často nervovo zrútia.“

Uvažoval som, či chce Lettice stráviť celé popoludnie v mojej pracovni.

„Nevideli ste náhodou moje gramofónové platne?“ spýtala sa.

„Nie.“

„To je mrzuté. Určite som ich niekde zabudla. Stratil sa mi aj pes. Nevie ani, kam som si zapotrešila náramkové hodinky, ale to je jedno, aj tak už nejdú. Panebože, ešte som sa neprebrala! Vôbec mi to nemyslí, lebo som spala až do jedenástej. Život je strašne ťažký, však? Preboha, už musím bežať. O tretej sa mám ísť pozrieť na mohylu doktora Stona.“

Hodil som okom na hodinky a poznamenal, že je trištvrte na štyri.

„Naozaj? Strašné. Ktovie, či už odišli, alebo na mňa ešte čakajú. Asi by som to mala čím prv zistiť.“ Vstala, opäť nenáhľivo zamierila k terasovým dverám a cez plece zašomrala: „Budete taký dobrý a poviete to Dennisovi?“

„Áno,“ odvetil som mechanicky, a keď som si uvedomil, že vlastne neviem, čo mám Dennisovi odkázať, bolo už neskoro. Ale na tom zrejme nezáležalo. Začal som hľbať o doktorovi Stonovi, známom archeológovi, ktorý sa nedávno ubytoval U modrého diviaka a dozeral na odkrývanie mohyly objavenej na pozemkoch plukovníka Protheroa. Medzi ním a plukovníkom už viac ráz prišlo k roztržke. Pobavilo ma, že zavolať Lettice, aby sa šla pozrieť na vykopávky. Ktovie, ako sa bude večne otrávená a mrzutá Lettice Protheroová znášať so Stonovou sekretárkou slečnou Cramovou. Slečna Cramová je asi dvadsaťpäťročná zdravá mladá žena s hrmotnými spôsob-

mi, prekypujúca nadšením a priam živočíšnou energiou a s ústami plnými zubov. Názory obyvateľov dediny na ňu sa rôznia. Jedni ju pokladajú za ženu s pochybnou povestou, druhí za cnostnú mladú ženu, ktorá je pevne rozhodnutá stať sa čo najskôr pani Stonovou. Po každej stránke je Letticiným protikladom.

Nie je ťažké predstaviť si, že v Starom sídle nevládne práve najpríjemnejšie ovzdušie. Plukovník Protheroe sa asi pred piatimi rokmi znovu oženil. Druhá pani Protheroová je svojrázna, nápadne pekná žena. Vždy som mal dojem, že jej vzťah s nevlastnou dcérou ustrnul na bode mrazu.

Znovu ma vyrušili. Tentoraz prišiel kurátor Hawes. Chcel vedieť, o čom sme sa presne s Protheroom zhovárali. Odvetil som mu, že plukovník sa s úprimným poľutovaním zmienil o jeho pápeženec-kých sklonoch, ale v skutočnosti ho za mnou priviedlo čosi iné. Pri tej príležitosti som mu vyčistil žalúdok a bez okolkov som ho upozornil, že sa musí podriadiť môjmu rozhodnutiu. Vcelku sa s tým zmieril.

Keď odišiel, mal som trochu výčitky, že mi nie je veľmi sympatický. Táto nevysvetliteľná sympatia či antipatia k ostatným dozaista neslúži ku cti nijakému kresťanovi.

Zrazu som si uvedomil, že hodiny na mojom písacom stole ukazujú trištvrte na päť, čo znamenalo, že v skutočnosti je pol, a s povzdychom som sa pobral do salóna. Pri šálke čaju tam už čakali štyri moje farničky. Griselda, usadená za stolom, sa usilovala tváriť prirodzene, no očividne bola väčšia na trní než zvyčajne. Podal som každej dáme ruku a sadol som si medzi slečnu Marplovú a slečnu Wetherbyovú.

Slečna Marplová je milá bielovlasá stará dáma s vycibrenými spôsobmi a slečna Wetherbyová dračica, ktorá napriek štiplavému podrezanému jazyku ľahko upadne do sentimentálnej nálady. Z tých dvoch je slečna Marplová nebezpečnejšia.

„Práve sme sa zhovárali o doktorovi Stonovi a slečne Cramovej,“ zapriadla medovým hláskom Griselda. Hlavou mi preletela Denisova nepatričná poznámka. Slečna Cramová na všetkých kaše.

Mal som sto chutí vysloviť ju nahlas a sledovať reakciu, ale našťastie som si včas zahryzol do jazyka.

Slečna Wetherbyová stroho precedila: „Nijaká slušne vychovaná mladá dáma by sa k tomu neznižila,“ a nesúhlasne stisla tenké pery.

„K čomu?“ spýtal som sa.

„Aby robila sekretárku slobodnému pánovi,“ odvetila pobúrene slečna Wetherbyová.

„Ale chod,“ ozvala sa slečna Marplová, „podľa mojej mienky sú ženáči najhorší. Len si spomeň na chuderku Mollie Carterovú.“

„Ženatí muži, ktorí žijú odlúčené od manželiek, sú, prirodzene, v tomto ohľade neslávne známi,“ povedala slečna Wetherbyová.

„Dokonca aj niektorí z tých, čo žijú s manželkami,“ zamrmlala slečna Marplová. „Spomínam si...“

Chcel som sa vyhnúť nezáživným spomienkam, a tak som jej skočil reči: „Dnes sa predsa môžu mladé ženy zamestnať hocikde, takisto ako muži.“

„A túlať sa so svojím zamestnávateľom kdekade? Bývať s ním pod jednou strechou?“ zamiešala sa pani Priceová-Ridleyová.

„Kde sú všetky izby na jednom poschodí!“ šepla slečna Wetherbyová slečne Marplovej.

Slečna Hartnellová, vždy dobre naladená, svetaskúsená žena a postrach chudoby, bodro vyhlásila: „Ten neborák sa ani nespamätá, a bude mať nasadený chomút. Na prvý pohľad vidieť, že je nevinný ako nenarodené dieťa.“

Zvláštne, k akým slovným zvratom sa ľudia uchylujú. Nijakej z prítomných dám by ani na um nezišlo prirovnať niekoho k dieťaťu, pokiaľ by neležalo v kolíske, kde ho všetci vidia. „Naozaj nechutné, len čo je pravda,“ pokračovala slečna Hartnellová so zvyčajnou netaktnosťou. „Ten chlap musí byť najmenej o dvadsaťpäť rokov starší ako ona.“

Všetky tri dámy si vzápätí začali skákať do reči navzájom nesúvisiacimi poznámkami o výlete chlapčenského spevokolu, poľutovaniahodnom incidente na poslednej schôdzke matiek a prievane v kostole. Slečna Marplová zažmurkala na Griseldu.

„Nenapadlo vám, že slečna Cramová sa jednoducho začala venovať práci, ktorá ju baví?“ ozvala sa moja žena. „A že pán Stone nie je pre ňu nič iné ako zamestnávateľ?“

Zavládlo hrobové ticho. Ani jedna z dám s ňou očividne nesúhlasila. Napokon slečna Marplová potľapkala Griseldu po pleci. „Moja drahá,“ oslovila ju láskavo, „ste veľmi mladá. Mladí ľudia sú naivní.“

Griselda urazene odsekla, že vôbec nie je naivná.

„Prirodzene,“ nedala sa slečna Marplová, „každého vidíte v tom najlepšom svetle.“

„Vážne si myslíte, že sa chce vydať za toho nudného plešivého dedka?“

„Pokiaľ viem, je dobre zabezpečený,“ odvetila slečna Marplová. „Bohužiaľ, je trochu prchký. Nedávno sa zasa posekal s plukovníkom Protheroom.“

Tri krky sa dychtivo natiahli.

„Plukovník mu vyhodil na oči, že je ignorant.“

„Absurdné, ale to je celý plukovník,“ poznamenala pani Priceová-Ridleyová.

„Hej, je to celý on, ale ťažko povedať, či je to absurdné, alebo nie,“ namietla slečna Marplová. „Spomínate si na tú ženu, čo sem prišla ako sociálna pracovníčka, a keď vyzbierala príspevky, viac o nej nikto nikdy nepočul? Ľudia sú strašne ľahkoverní, priveľmi dajú na vonkajší dojem.“

Jakživ by mi nenapadlo pokladať slečnu Marplovú za ľahkovernú.

„Okolo toho mladého umelca pána Reddinga bol tiež nejaký rozruch, však?“ nadhodila slečna Wetherbyová.

Slečna Marplová prikývla. „Plukovník Protheroe ho vykázal z domu. Vraj maľoval Lettice v plavkách.“

„Vždy som si myslela, že spolu niečo majú,“ povedala pani Priceová-Ridleyová. „Ten mládenec sa tam večne obšmieval. Škoda, že chúda dievča nemá matku. Macocha matku nikdy nenahradí.“

„Podľa mňa pani Protheroová robí, čo môže,“ odvetila slečna Hartnellová.

„Mladé dievčatá sú veľké tajnostkárky,“ ľútosťivo vzdychla pani Priceová-Ridleyová.

„Aké romantické!“ rozcítla sa lepšia stránka slečny Wetherbyovej. „A on je naozaj štramák.“

„Ale lahtikár,“ namietla slečna Hartnellová. „Napokon čo iné možno čakať od umelca? Paríž, modelky a podobne!“

„Maľovať dievča v plavkách,“ odfrkla pohrdavo pani Priceová-Ridleyová. „Niet sa čím chváliť.“

„Aj ja mu sedím,“ povedala Griselda.

„Ale nie v plavkách, dušička,“ zdôraznila slečna Marplová.

„Čo nie je, môže byť!“ zarecitovala slávnostne Griselda.

„Vy pokušiteľka,“ veľkodušne ocenila jej vtíp slečna Hartnellová. Tri dámy sa trochu mykli.

„Zdôverila sa vám naša Lettice so svojím trápením?“ spýtala sa ma slečna Marplová.

„So svojím trápením?“

„Videla som ju, ako ide cez záhradu k dverám do vašej pracovne.“

Slečne Marplovej nikdy nič neujde. Práca v záhradke je ideálna dymová clona a zvyk pozorovať vtáky silným ďalekohľadom skvelá zámienka na sledovanie okolia.

„Áno, zmenila sa o tom,“ priznal som nakoniec farbu.

„Pán Hawes vyzerá akosi unavene,“ pokračovala slečna Marplová. „Dúfam, že nie je prepracovaný.“

„Ach, skoro som zabudla!“ ožila zrazu slečna Wetherbyová. „Vedela som, že mám pre vás novinku. Videla som doktora Haydocka, ako vychádza z domu pani Lestrangleovej.“

Dámy si vymenili pohľady.

„Možno ochorela,“ nadštrkla pani Priceová-Ridleyová.

„Tak zrazu?“ začudovala sa slečna Hartnellová. „Ešte popoludní o tretej som ju videla v záhrade vyzerala zdravá ako buk.“

„Asi budú s doktorom Haydockom starí priatelia,“ poznamenala pani Priceová-Ridleyová. „Hoci on nič nespomínal...“

„Čudné, že na to nikdy nezaviedol reč,“ zamyslela sa slečna Wetherbyová.



„Pravdupovediac...“ ozvala sa Griselda tajuplným tmeným hlasom a náhle sa odmlčala.

Jej poslucháčky natiahli zvedavo krky.

„Náhodou o tom čosi viem,“ vyhlásila slávnostne Griselda. „Jej nebohý manžel bol misionár. Z tej historky človeku tuhne krv v žilách. Zjedli ho. Namojdušu. Ona sa potom musela stať manželkou náčelníka kmeňa. Doktor Haydock bol vedúci expedície, ktorá ju zachránila.“

Tesne predtým, ako vzrušenie dosiahlo vrchol, slečna Marplová s vyčítavým úsmevom povedala: „Vy šibalka!“ a karhavo potľapkala Griseldu po ruke. „Nerobíte múdro, dušička. Ak si budete takto vymýšľať, ľudia vám ešte nebudajú uveria a niekedy z toho môžu zísť veľké nepríjemnosti.“

Ovzdušie v salóne naplnil hmatateľný chlad a dve dámy sa rýchlo zdvihli na odchod.

„Ktovie, či mladý Lawrence Redding nemá niečo s Lettice Protheroovou,“ nadhodila slečna Wetherbyová. „Rozhodne to tak vyzerá. Čo vy na to, slečna Marplová?“

Stará dáma sa zamyslela. „Nezdá sa mi. S Lettice určite nie. Skôr to bude niekto iný.“

„Ale plukovník Protheroe si asi myslí...“

„Plukovník sa mi vždy videl obmedzený,“ pribrzdila ju slečna Marplová. „Patrí k mužom, ktorí si vezmú niečo do hlavy a tvrdošijne sa toho držia. Spomínate si na Joa Bucknella, niekdajšieho krčmára v Modrom diviakovi? Ako vystrájal, že jeho dcéra chodí s mladým Baileym! A pritom ho po celý čas vodila za nos jeho podarená manželka!“ Stará dáma nespúšťala oči z Griseldy a mňa zrazu zaplavil hnev.

„Nezdá sa vám, slečna Marplová,“ vybuchol som, „že všetci máme sklón mlátiť jazykom, viac ako je zdravé? Dobrý kresťan by nemal o každom zmyšľať len v zlom. Zlomyseľné očierňovanie druhých môže napáchať nenapraviteľné škody.“

„Prepáčte, pán farár, ale vy o tomto svete nič neviete,“ odvetila slečna Marplová. „Keď niekto pozoruje ľudí s ich sklónmi tak dlho

ako ja, nemôže od nich, bohužiaľ, veľa čakať. Čo ako je takéto jalové mlátenie jazykom odsúdeniahodné a nepekné, neraz býva pravdivé, nie je tak?"

Jej posledný výstrel pred odchodom trafil do čierneho.

3

„Hnusná stará ježibaba!“ neudržala sa Griselda, len čo sa dvere zatvorili. Vystrúhala na ne grimasu a potom sa so smiechom obrátila ku mne. „Nepodozrievaš ma, dúfam, že mám niečo s Lawrenceom Reddingom?“

„Pravdaže nie, miláčik.“

„Ale dovtípil si sa, na čo slečna Marplová naráža, a bez váhania si mi priskočil na pomoc. Bol si božský! Vyzeral si ako... ako rozzúrený tiger.“

Prišlo mi zle od žalúdka. Anglikánsky duchovný by nikdy nemal pripomínať rozzúreného tigra. „Nemohol som sa nečinne prizerať,“ povedal som. „Ale bol by som rád, Griselda, keby si si v budúcnosti dávala väčší pozor na jazyk.“

„Máš na mysli tú ľudozrútsku historku?“ spýtala sa. „Alebo moju narážku, že Lawrenceovi by som mohla sedieť aj nahá? Keby tak vedeli, že ma maľuje v zimnom kabáte s kožušinovým golierom, ktorý neodhaľuje ani len centimeter môjho hriešneho tela a v ktorom by som sa mohla pokojne vybrať na návštevu aj k Svätému Otcovi! Popravde sme obklopení nádherným ovzduším cnosti. Lawrence sa nepokúsil ani mi len kurizovať... Ktohovie prečo.“

„Vie, že si vydatá.“

„Netvár sa, ako keby si spadol z mesiaca, Len. Dobré vieš, že pekná mladá žena s postarším manželom je pre mladého muža darom z nebies. Na príčine musí byť niečo iné – niežeby som ho nepriťahovala, to rozhodne nie.“

„Nechceš azda, aby sa o teba uchádzal?“

„N-n-nie,“ odvetila Griselda váhavejšie, ako by sa patrilo.

„Ak je zaľúbený do Lettice Protheroovej...“

„Slečna Marplová si to nemyslí.“

„Slečna Marplová sa môže myliť.“

„Slečna Marplová je neomylná. Tá prešibaná stará líška vždy udrie kliniec po hlavičke.“ Griselda sa na okamih odmlčala a potom na mňa po očku pozrela. „Dúfam, že mi veríš. Chcem povedať, nepodozrievaš ma, že som si začala s Lawrenceom?“

„Pravdaže nie, drahá,“ odvetil som prekvapene. „Čosi také by mi jakživ na um nezišlo.“

Moja žena podišla ku mne a pobozkala ma. „Kiežby si nebol taký beznádejne dôverčivý, Len. Uveríš vždy všetko, čo ti zavesím na nos.“

„Prečo by som nemal? Ale veľmi uvítam, drahá, ak si budeš dávať väčší pozor na jazyk a nevytresneš, čo ti naň slina donesie. Nezabúdaj, že tie staré baby nemajú štipku zmyslu pre humor a všetko hneď zhltnú.“

„Nezaškodilo by im tiež sa trochu spustiť,“ odvetila Griselda. „Hneď by prestali strkať nos do druhých,“ dodala a zamierila k dverám.

Pozrel som na hodinky. Najvyšší čas na návštevy v domácnostiach, ktoré ma v ten deň čakali.

Na večernej omši sa v tú stredu zúčastnilo menej veriacich ako zvyčajne. Keď som sa v sakristii prezliekol a prechádzal som cez kostol, nebolo tam už ani nohy, okrem ženy stojacej pod oknom s vyvrátenou hlavou. Staré farebné vitráže v našom kostole sú ozajstné umelecké skvosty hodné obdivu. Na zvuk mojich krokov sa obrátila. Bola to pani Lestrangleová. Obaja sme na chvíľu zaváhali a potom som povedal: „Dúfam, že sa vám náš skromný stánok Boží páči.“

„Obdivovala som vitráž,“ odvetila, zreteľne oddeľujúc slová. Hlas mala príjemný, hlboký, ale akýsi dutý. „Mrzí ma, že som sa včera nestrela s vašou ženou,“ dodala.

Chvíľu sme sa zhovárali o kostole. Bola zrejme vzdelaná, vedela dosť o histórii anglikánskej cirkvi aj o chrámovej architektúre. Bok po boku sme vyšli z kostola a pustili sa spolu po ceste, lebo na fa-

ru sa dalo ísť aj okolo jej domu. Pred bránkou mi prívetиво navrhla: „Nepôjdete ďalej? Aspoň mi povieťe, čo si myslíte o mojich úpravách.“

Pozvanie som prijal. Vila Bránička pôvodne patrila plukovníkovi, ktorý žil v Indii, a popravde sa mi uľavilo, že bronzové stolíky a barmské modly zmizli. Dom bol zariadený veľmi jednoducho, ale s vyberaným vkusom. Dýchala z neho harmónia a pohoda. Čoraz väčšmi mi nešlo do hlavy, prečo sa pani Lestrangleová usadila práve v St Mary Meade. Čudné, že taká skúsená svetáčka – bezpochyby ňou bola – sa zakopala v našom zastrčenom kúte.

Až vo vysvietenom salóne sa mi naskytila príležitosť lepšie si ju obzrieť. Bola veľmi vysoká. Obočie a mihalnice mala čierne ani smola, ťažko povedať, či od prírody. Ak to boli šminky, k čomu som sa väčšmi prikláňal, celok predstavoval majstrovské dielo. Keď jej tvár znehybnela, pripomínala tak trochu sfingu, a mala najzvláštnejšie oči, aké som kedy videl – s akýmsi zlatistým odtieňom. Obľčená bola bezchybne, mala nenútené spôsoby ženy, ktorej sa dostalo najlepšej výchovy, a predsa bolo na nej čosi protirečivé, čo vás miatlo. Táto žena bola záhada. Vybavilo sa mi slovo, ktoré použila Griselda. Zlovestná. Bol to, prirodzene, nezmysel – ale naozaj až taký nezmysel? Hlavou mi nevdojak preletelo: Táto žena sa nezastaví pred ničím.

Náš rozhovor sa aj ďalej uberal v doterajšom nezáväznom duchu – obrazy, knihy, staré kostoly. Nevedel som sa však zbaviť dojmu, že pani Lestrangleová má na srdci niečo celkom iné, s čím by sa mi rada zdôverila. Raz či dva razy na mňa zaškútila s akousi skúmavou ostýchavosťou, akoby sa stále nevedela rozhodnúť, no nakoniec neprešla na nič osobnejšie. Ani raz nespomenula manžela či príbuzných. Ale po celý čas sa jej v očiach zračilo čosi neobyčajne naliehavé. Akoby sa pýtala: Mám sa vám zdôveriť? Rada by som. Môžete mi v tom pomôcť? Nakoniec sa to však stratilo – alebo to bola iba moja fantázia. Mal som pocit, že chce, aby som sa už pobral. Vstal som a zamieril k dverám. Keď som sa však mimovoľne obzrel, zbadal som, ako za mnou v pomykove hľadí, plná pochyb-